

TĂNG CƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG CHÍNH TRỊ, TƯ TƯỞNG TRONG HOẠT ĐỘNG XUẤT BẢN HIỆN NAY

NGUYỄN PHƯƠNG HOA*

Tóm tắt: Định hướng chính trị, tư tưởng của Đảng đối với hoạt động xuất bản có vai trò quan trọng giúp cho xuất bản hoạt động đúng tôn chỉ, mục đích, phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Bài viết đề cập đến vai trò và những vấn đề đặt ra với công tác định hướng chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản. Đồng thời, đề xuất giải pháp giữ vững định hướng công tác chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: định hướng, chính trị, tư tưởng, xuất bản.

Abstract: The Party's political and ideological orientation towards publishing activities plays an important role in helping publishing activities operate in accordance with its principles and purposes, serving the cause of building and defending the Socialist Republic of Vietnam. The article provides the role and issues arising from political and ideological orientation in publishing activities. At the same time, it proposes solutions to maintain the orientation of political and ideological work in publishing activities in the current period.

Keywords: orientation, politics, ideology, publishing.

Xuất bản là một lĩnh vực hoạt động quan trọng trong công tác tư tưởng - văn hóa của Đảng. Định hướng chính trị, tư tưởng của Đảng đối với hoạt động xuất bản là sự tác động về chính trị, tư tưởng tới những người làm công tác xuất bản và quy trình xuất bản; đảm bảo cho mọi hoạt động xuất bản luôn giữ vững tôn chỉ, mục đích, phản ánh đúng quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, thực tiễn công cuộc đổi mới, xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Việc tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, trong đó, có việc giữ vững định hướng chính trị - tư tưởng cho hoạt động xuất bản trở nên cấp thiết trong bối cảnh Việt Nam đang đổi mới, hội nhập quốc tế sâu rộng hiện nay.

1. Vai trò của định hướng chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản hiện nay

Định hướng chính trị - tư tưởng góp phần làm cho công tác xuất bản hoạt động đúng tôn chỉ, mục đích.

Định hướng chính trị - tư tưởng đóng vai trò quan trọng trong việc định rõ và hướng dẫn hoạt

động xuất bản ở Việt Nam, giúp cho các hoạt động này diễn ra đúng tôn chỉ và mục đích, phục vụ lợi ích chung của xã hội. Việc có một định hướng rõ ràng không chỉ mang lại sự ổn định, mà còn góp phần vào sự phát triển bền vững của ngành Xuất bản và văn hóa đọc. Tại Việt Nam, định hướng chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản được quan tâm thực hành như một nguyên tắc. Điều này thể hiện qua việc Đảng lãnh đạo toàn diện công tác xuất bản và Nhà nước có vai trò chủ đạo trong quản lý và hướng dẫn hoạt động của các nhà xuất bản, bảo đảm rằng mọi tác phẩm được xuất bản đều tuân thủ đường lối, chính sách, pháp luật xuất bản của Đảng và Nhà nước, phản ánh đúng bản chất của chế độ xã hội chủ nghĩa do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo.

Định hướng chính trị, tư tưởng của Đảng đối với hoạt động xuất bản có vai trò quan trọng nhằm làm cho xuất bản hoạt động đúng tôn chỉ, mục đích, mang tính tư tưởng tiên bộ, nhân văn. Nhờ định hướng chính trị, tư tưởng trong hoạt động xuất bản, những người làm công tác xuất bản sẽ giữ vững được

lập trường tư tưởng, tuân thủ đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước về xuất bản, tổ chức đề tài, nội dung phù hợp, lành mạnh, đảm bảo sự khoa học và không chệch hướng. Thông qua việc đọc các xuất bản phẩm có nội dung khoa học chuẩn mực, không vi phạm định hướng chính trị, tư tưởng, ngoài những

Định hướng chính trị - tư tưởng góp phần đề công tác xuất bản hoạt động đúng tôn chỉ, mục đích - Ảnh: Hồng Vân

được, bạn đọc đồng thời cũng nhận thức đúng đắn những nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin, kiên định mục tiêu lý tưởng độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, nhất trí cao với đường lối, quan điểm của Đảng. Chỉ thị 42-CT/TW của Ban Bí thư về “Nâng cao chất lượng toàn diện của hoạt động xuất bản”, nêu rõ định hướng phát triển của công tác xuất bản góp phần: “xây dựng nền tảng tư tưởng, thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng và khoa học của xã hội” và “Hoạt động xuất bản phải coi trọng việc phục vụ nhiệm vụ chính trị, tư tưởng” (1).

Định hướng chính trị - tư tưởng góp phần ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong công tác xuất bản.

Định hướng chính trị - tư tưởng không chỉ đóng vai trò quan trọng trong việc ngăn chặn và đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức và lối sống trong công tác xuất bản mà còn đảm bảo sự phát triển bền vững của ngành này, đóng góp vào sự ổn định chính trị và xã hội của đất nước. Bằng cách hướng dẫn và khuyến khích các tác giả sáng tác các tác phẩm có giá trị chính trị và đạo đức cao, Đảng và Nhà nước có thể đảm bảo rằng các tác phẩm này sẽ không chỉ giáo dục mà còn truyền tải và khuyến khích các giá trị chính trị và đạo đức trong xã hội. Định hướng chính trị - tư tưởng cũng giúp hướng dẫn và kiểm soát chặt chẽ nội dung của các tác phẩm được xuất bản, ngăn chặn các thông tin, ý tưởng phá hoại, lạm dụng tự do ngôn luận và xuyên tạc lịch sử.

Thông qua hoạt động xuất bản, hình thành ở mỗi người tri thức chính trị cơ bản, có hệ thống, mà cốt lõi là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh - hệ tư tưởng, nền tảng tư tưởng của Đảng ta, làm cho thế giới quan Mác - Lênin và tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh giữ vị trí chủ đạo trong đời sống tinh thần xã hội. Công tác định hướng chính trị - tư tưởng

trong lĩnh vực xuất bản - nếu làm tốt, sẽ góp phần làm cho những tư tưởng, quan điểm đó thâm nhập sâu sắc vào cuộc sống của mọi cán bộ, đảng viên và nhân dân, đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí trong cán bộ, đảng viên, góp phần làm trong sạch nội bộ Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng. Chỉ thị số 44-CT/TW của Ban Bí thư nêu rõ, cần “Khuyến khích phát triển phong trào đọc, nghiên cứu, học tập sách, trong đó có sách lý luận, chính trị cho cán bộ, đảng viên và nhân dân nhằm giáo dục, nâng cao trình độ lý luận cho cán bộ, đảng viên, đáp ứng yêu cầu của công cuộc đổi mới; đấu tranh phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ” (2).

Định hướng chính trị - tư tưởng góp phần tuyên truyền đường lối, chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước.

Định hướng chính trị - tư tưởng đóng vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền đường lối, chủ trương và chính sách của Đảng và Nhà nước. Đây là một công cụ quan trọng để đưa ra thông điệp, hướng dẫn và thúc đẩy sự đồng thuận trong xã hội, đồng thời đảm bảo rằng, các hoạt động tuyên truyền và thông tin được thực hiện theo đúng tôn chỉ, mục đích của Đảng và Nhà nước. Định hướng chính trị - tư tưởng cung cấp hướng dẫn và chỉ đạo cụ thể về cách thức thực hiện tuyên truyền và thông tin về đường lối, chủ

trương và chính sách của Đảng và Nhà nước. Các cơ quan xuất bản có thể đảm bảo sự nhất quán và thống nhất về chính trị - tư tưởng trong xuất bản phẩm, từ đó tăng cường hiệu quả của các hoạt động truyền thông về đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước. Chỉ thị 42-CT/TW của Ban bí thư yêu cầu ngành Xuất bản cần: “Chú trọng mảng sách về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước” (3).

Định hướng chính trị - tư tưởng trong lĩnh vực xuất bản không chỉ là việc truyền tải thông điệp mà còn là một quá trình giáo dục nhằm nâng cao nhận thức và hiểu biết của người làm công tác xuất bản và công chúng - bạn đọc về các chủ trương và chính sách của Đảng và Nhà nước. Là một bộ phận của công tác giáo dục chính trị - tư tưởng, hoạt động xuất bản, đặc biệt là xuất bản sách lý luận chính trị góp phần tuyên truyền, phổ biến, bảo vệ Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; giữ vững ổn định chính trị; củng cố sự đồng thuận về tư tưởng chính trị, niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, vào mục tiêu, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội thông qua xây dựng nội dung, tổ chức bản thảo mang tính chính luận, ở dòng sách lý luận chính trị.

2. Những vấn đề đặt ra trong công tác định hướng chính trị - tư tưởng đối với hoạt động xuất bản hiện nay

Nhận thức về vai trò của việc định hướng chính trị, tư tưởng đối với hoạt động xuất bản của một số tổ chức đảng, cấp ủy, lãnh đạo các cơ quan chủ quản, cán bộ và các đơn vị tham gia hoạt động xuất bản còn hạn chế, thể hiện trong việc phân công công việc, trách nhiệm chỉ đạo, quản lý, điều hành hoạt động xuất bản; trong thể chế hóa chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về xuất bản. Đối với việc lãnh đạo, chỉ đạo hoạt động xuất bản, quan trọng nhất là định hướng trực tiếp cả những vấn đề mang tính chiến lược, cả những vấn đề phát sinh trong thực tiễn xuất bản, tạo điều kiện, tiền đề cho hoạt động xuất bản đi đúng chủ trương, đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Thực tế cho thấy nhiệm vụ này đã và đang được thực hiện, song chưa thường xuyên, đầy đủ. Thực trạng hiện nay cho thấy: “chất lượng chính

trị, khoa học, tính thực tiễn, tính chiến đấu, tính thuyết phục và hấp dẫn của sách lý luận, chính trị còn hạn chế, chưa có nhiều đầu sách hay, có giá trị cao về lý luận và thực tiễn” (4).

Trong công tác xuất bản hiện nay vẫn còn tồn tại hiện tượng một số tổ chức đảng, cấp ủy trong cơ quan chủ quản nhà xuất bản, một số nhà xuất bản chưa quyết liệt trong việc định hướng chính trị, tư tưởng, thậm chí buông lỏng lãnh đạo, quản lý hoạt động xuất bản, để hoạt động xuất bản vì mục đích lợi nhuận, kinh tế thuần túy mà xa rời tôn chỉ, mục đích của nhà xuất bản; thoát ly khỏi vai trò là phương tiện, vũ khí trên trận địa văn hóa - tư tưởng của Đảng. Vẫn còn tồn tại những trường hợp đã được định hướng bởi cơ quan chỉ đạo, quản lý xuất bản, cơ quan chủ quản song tính hiệu lực, hiệu quả chưa cao; hoặc có định hướng, nhưng thiếu tính kịp thời, thiếu rõ ràng, không sát với thực tiễn. Thực tế hiện nay: “Bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của một bộ phận cán bộ lãnh đạo, quản lý, biên tập, xuất bản, phát hành sách lý luận, chính trị còn hạn chế. Đội ngũ nghiên cứu lý luận, chính trị còn thiếu, chưa có nhiều chuyên gia có trình độ cao về biên soạn sách lý luận, chính trị, nhất là trong tổng kết sự nghiệp đổi mới và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta” (5).

Hiện nay, nhận thức về vai trò, vị trí, tính chất, mục đích của hoạt động xuất bản chưa thống nhất. Vấn đề đặt ra khi tăng cường định hướng chính trị, tư tưởng của Đảng đối với xuất bản nước ta chính là làm thế nào để vừa thực hiện chức năng là công cụ sắc bén của Đảng, Nhà nước và nhân dân trên lĩnh vực văn hóa, tư tưởng lại vừa đảm bảo phát triển xuất bản như một ngành kinh tế đặc thù trong cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay. Thực trạng phương thức định hướng chính trị, tư tưởng của Đảng đối với hoạt động xuất bản cho thấy, tác động của mặt trái cơ chế thị trường khiến nhiều người lúng túng khi xử lý những quan hệ trên trong chỉ đạo hoạt động thực tiễn. Điều này dẫn đến việc: “Một số tổ chức đảng, chính quyền, cơ quan chủ quản của các nhà xuất bản chưa nhận thức sâu sắc về vai trò, tầm quan trọng của sách lý luận, chính trị. Việc mua, đọc, nghiên cứu, học tập sách lý luận, chính trị của không ít cơ sở, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên chưa được chú trọng” (6).

3. Giải pháp giữ vững định hướng chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản hiện nay

Nâng cao nhận thức của cấp ủy đảng, cán bộ, đảng viên về sự cần thiết phải giữ vững định hướng chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản

Cần nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng, cơ quan tham mưu về xuất bản và chính quyền nơi có các đơn vị xuất bản, cơ quan chủ quản xuất bản, quản lý các đơn vị xuất bản về vị trí, vai trò của xuất bản trong bối cảnh phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta hiện nay. Một trong những nhiệm vụ trọng tâm hiện nay cần: “Nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên về vai trò, ý nghĩa, tầm quan trọng của sách lý luận, chính trị trong việc tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, sự nghiệp đổi mới đất nước; con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” (7). Đặc biệt, tập trung phát huy vai trò, nêu cao trách nhiệm của các cơ quan xuất bản trong công tác đấu tranh phòng, chống suy thoái, quan liêu, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, “tự diễn biến”, tự chuyển hóa”, góp phần tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, tạo sự đồng thuận trong xã hội, tích cực đấu tranh phòng, chống các luận điệu xuyên tạc, chống phá của các thế lực thù địch, phản động.

Giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa chức năng tư tưởng với chức năng kinh tế trong định hướng chính trị, tư tưởng của Đảng đối với hoạt động xuất bản

Giải quyết hài hòa mối quan hệ này là một vấn đề quan trọng, đặc biệt là trong bối cảnh ngành Xuất bản không chỉ là một hoạt động tư tưởng - văn hóa mà còn có yếu tố kinh tế rất lớn. Đảng và Nhà nước cần định hướng rõ ràng về việc xây dựng mối liên kết hài hòa giữa chức năng tư tưởng và chức năng kinh tế trong hoạt động xuất bản. Điều này thể hiện qua việc khuyến khích xuất bản các tác phẩm có giá trị văn hóa cao, nhưng vẫn phải đảm bảo tính kinh tế, có thể tạo ra lợi nhuận để duy trì hoạt động của các nhà xuất bản. Bên cạnh đó, cấp ủy, cơ quan quản lý các cấp có liên quan cần tăng cường lãnh đạo, giám sát và điều hành chặt chẽ đối với các hoạt động xuất bản, nhằm ngăn chặn các hành vi lạm dụng hoặc lợi dụng mục đích kinh tế để làm mất đi tính chính trị và đạo đức của ngành Xuất bản.

Nâng cao bản lĩnh chính trị, ý thức trách nhiệm của đội ngũ nhân sự làm công tác xuất bản

Nâng cao bản lĩnh chính trị và ý thức trách nhiệm của đội ngũ nhân sự làm công tác xuất bản là yếu tố then chốt trong việc giữ vững định hướng chính trị - tư tưởng trong công tác xuất bản. Trước hết cần tổ chức thường xuyên các chương trình bồi dưỡng về chính trị, tư tưởng và đạo đức, giúp nhân sự làm công tác xuất bản nắm vững các đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước, cũng như các kỹ năng cần thiết để thực hiện công việc hiệu quả. Nhân sự trong ngành Xuất bản cần được giáo dục và nâng cao ý thức về trách nhiệm và đạo đức nghề nghiệp, bao gồm việc tuân thủ các quy định pháp luật, luôn đặt lợi ích quốc gia lên trên lợi ích cá nhân. Bên cạnh đó, cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát thường xuyên, đảm bảo nhân sự làm công tác xuất bản luôn tuân thủ các quy định và định hướng chính trị - tư tưởng của Đảng và Nhà nước.

Kết luận

Lĩnh vực xuất bản là kênh quan trọng để truyền tải các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước đến với mọi tầng lớp nhân dân. Định hướng chính trị - tư tưởng trong hoạt động xuất bản không chỉ vừa góp phần nâng cao hiệu quả tuyên truyền đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, vừa tạo tác động tâm lý xã hội tích cực thông qua định hướng văn hóa đọc tích cực bằng các xuất bản phẩm lành mạnh. Trong bối cảnh tác động của kinh tế thị trường, hoạt động xuất bản cần củng cố và tăng cường định hướng chính trị - tư tưởng, đề “Sự nghiệp xuất bản là một lĩnh vực hoạt động tư tưởng sắc bén của Đảng, Nhà nước và nhân dân, là một bộ phận quan trọng của nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” (8)■

N.P.H

1, 3, 8. Ban Bí thư Trung ương Đảng, *Chỉ thị số 42-CT/TW về nâng cao chất lượng toàn diện của hoạt động xuất bản*, dangcongsan.vn, 25-8-2004.

2, 4, 5, 6, 7. Ban Bí thư Trung ương Đảng, *Chỉ thị số 44-CT/TW về đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác xuất bản, phát hành và nghiên cứu, học tập sách lý luận, chính trị*, dangcongsan.vn, 16-4-2020.

Ngày Tòa soạn nhận bài: 10-12-2024; Ngày phản biện, đánh giá, sửa chữa: 10-1-2025; Ngày duyệt đăng: 3-2-2025.